

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งทางด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ก็ยังปรากฏผลในเชิงลบเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด สื่อลามก การพนันและการทะเลาะวิวาท โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ร้ายแรงต่อประเทศชาติและสุขภาพของผู้เสพ ซึ่งนับวันการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะยาบ้า (Amphetamine) โดยจะพบว่ามีผู้กระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ มักจะพบตามหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน และสื่อมวลชนต่าง ๆ อยู่ประจำเสมอ ๆ รัฐบาลปัจจุบันโดยการนำของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้ประกาศอย่างชัดเจนว่าจะเป็ศัตรูกับยาเสพติดและผู้เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด เป็นผลให้มีการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายได้อย่างมากมาย สำหรับที่ไม่สามารถจับกุมได้ จะถูกลักลอบเข้าไปจำหน่ายให้กับนักเรียน นักศึกษาตามสถานศึกษาและกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในสังคม ตามมาอีกมากมาย (สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 12, 2544, หน้า 1)

ความรุนแรงของปัญหาสารเสพติดส่งผลกระทบต่อประชากรเป็นอย่างมากโดยเฉพาะกลุ่มเด็กวัยรุ่น ผู้ใหญ่ วัยแรงงาน และมีการระบาดเข้าไปในกลุ่มสถานประกอบการต่าง ๆ ด้วย ซึ่งปัญหาสารเสพติดได้มีการแก้ไขหลายรัฐบาลแต่ยังไม่สามารถแก้ไขได้อย่างเด็ดขาด แม้ว่าในระยะเวลาสองปีที่ผ่านมา รัฐบาลจะได้ดำเนินการปราบปรามอย่างหนัก แต่ความร้ายแรงหรือการระบาดของสารเสพติดก็ยังไม่ลดลง ในทางตรงกันข้าม กลับมีความพยายามหาทางนำสารเสพติดเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น จนยากแก่การป้องกันการแพร่ระบาด แม้ว่าทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจะพยายามร่วมกันแก้ไข แต่ก็ดูเหมือนจะยังไม่เห็นหนทางที่จะบรรเทาลดลงไปได้ ตรงกันข้ามปัญหานี้กลับกระจายไปทั่วคนทุกกลุ่มไม่เฉพาะแต่ผู้ใหญ่เท่านั้น และวัยทำงานสถานประกอบการ

จากการรวบรวมสถิติพบว่ากรุงเทพมหานครมีอัตราการติดเฮโรอีนสูงสุคน่าจะเป็นเพราะมีตลาด ค้าเฮโรอีนที่คึกคัก ผู้ติดสารสามารถหาซื้อได้อย่างสะดวกและได้ราคาถูก ในขณะที่คนติดเฮโรอีน ที่อยู่ในภาคอื่นจะมีต้นทุนการเสพยาสูงกว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาสารระเหย อาจเกี่ยวข้องกับการที่พ่อแม่ต้องทิ้งครอบครัวไปทำงานต่างจังหวัด ภาคกลางประสบปัญหายาบ้า เพราะ

เป็นพื้นที่ที่มีตลาดก่อสร้างและการขนส่งที่ใหญ่ที่สุด มีลักษณะการจ้างงานแบบจ่ายค่าจ้างตามผลงาน ส่งผลให้คนงานต้องยอมเป็นทาสย่ำ เป็นต้น (อรรถธรณ์ หุ่นดี, 2531, หน้า 58) ซึ่งการผลวิจัยของ วิชัย โปษยจินดา, อุษณีย์ พึ่งปาน, วิภา คำนารังกูล (2545) ได้กล่าวว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานการใช้จ่ายยังอยู่ในระยะระดับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั่วประเทศ ทั่วทุกภาค อนึ่งสาเหตุการตัดสินใจเสียดสีของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ได้กล่าวว่า มักเนื่องมาจากถูกหลอก แนะนำ ชักชวนโดยเพื่อนหรือนายจ้าง เพื่อให้มีแรงกระตุ้นในการทำงาน โดยเฉพาะกลางคืน เมื่อใช้นานเข้าจะเกิดการเสียดสีได้

จากผลการวิจัยของ Wu, Schlenger And Galvin (2003) มีการสำรวจเกี่ยวกับเด็กนักเรียนอเมริกันช่วงระหว่างอายุ 12-17 ปี พบว่า เด็กที่ทำงาน Part Time ประมาณร้อยละ 1.6 นิยมสูบบุหรี่ และร้อยละ 2.6 นิยมดื่มสุรา และ ถักตอใช้สารเสพติดที่กฎหมายร้อยละ 16.7 ทั้งนี้เพื่อสาเหตุมาจากเพื่อนชักชวนและเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดและนักเรียนที่ทำงานเต็มเวลา จะนิยมสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 9.7, ร้อยละ 13.1 นิยมดื่มสุราอย่างหนัก, ร้อยละ 38.1 นิยมใช้สารเสพติดประเภทอื่น ๆ และร้อยละ 5 นิยมใช้สารเสพติดประเภทอย่างรุนแรง เช่น เฮโรอีน ฯลฯ (Wu Et Al., 2003) นอกจากนี้ทางสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ได้มีการสำรวจสุขภาพของกลุ่มคนอาชีพต่าง ๆ 9 อาชีพ แบ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่มีการใช้แรงงานเป็นหลัก อย่างเช่น คนงานก่อสร้าง เกษตร พนักงานขับรถ ลูกจ้างโรงงานอุตสาหกรรม ชาวประมงและคนเหมืองแร่ การย้อยหิน อีกกลุ่มเป็นกลุ่มอาชีพที่มีลักษณะเฉพาะคือ ข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ พระภิกษุและชาวไทยภูเขา ในบรรดากลุ่มอาชีพเหล่านี้ พบว่าทุกกลุ่มอาชีพ ยกเว้นกลุ่มข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ และครอบครัว รวมทั้งคนไทยภูเขา มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ 3 ประการหลัก คือ การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และการใช้ยาแอมเฟตามีน ผู้ชายเกือบทุกอาชีพดื่มสุรามากที่สุด รองลงมาคือการสูบบุหรี่ จากการสำรวจกลุ่มพระภิกษุ-สามเณร และชาวไทยภูเขาพบว่าการสูบบุหรี่มากกว่าอาชีพอื่น ๆ ขณะที่การใช้ยาแอมเฟตามีนจะพบมาก ในกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 9.9 กลุ่มพนักงานขับรถร้อยละ 9 นอกจากนี้พบความเสี่ยงจากพฤติกรรมการดื่มสุรา-สูบบุหรี่ แล้วยังพบการดื่มเครื่องดื่มชูกำลังสูงถึงร้อยละ 8.8 (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ วันอังคารที่ 3 ตุลาคม 2543)

ผลกระทบของสารเสพติดต่อสถานประกอบการ ก็คือ การตัดสินใจเสียดสีนั้นส่งผลให้เกิดผลต่อการทำงานก็คือขาดงานและหยุดงานของลูกจ้าง โดยยกตัวอย่าง เช่น ลูกจ้างดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไปทำให้ไม่สามารถมาทำงานได้ สาเหตุนี้ส่งผลต่อความเสียหายขององค์กรได้ (Foster & Vaughan, 2003) เนื่องจากไม่มีพนักงานมาผลิต ผลิตภัณฑ์ ซึ่งปัญหาการใช้สารเสพติดประเภท เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ และยาแอมเฟตามีน เป็นปัญหาที่มีการใช้ในทุกละดับคน โดยเฉพาะในกลุ่มวัยแรงงานและสถานประกอบการ ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลเสียต่อพนักงานของสถานประกอบการ รวมถึงชื่อเสียงของบริษัทฯ ซึ่งบริษัทฯ ได้เล็งเห็นปัญหานี้เป็นปัญหาที่ใหญ่หลวง

ปัญหาหนึ่ง จึงตระหนักและควบคุมปัญหาสารเสพติดอย่างเข้มงวด ทั้งสถานประกอบการนับว่ามีสถานการณ์ที่น่ากลัว เพราะมีการค้นหาค่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานนิยมใช้สารเสพติดให้ตนเองมีกำลังในการทำงาน เกิดความสุ่มเสี่ยงที่ทำการเสพยา ซึ่งสาเหตุนี้จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลต่อสาเหตุพฤติกรรม การติดสารเสพติดของพนักงาน

ดังนั้นด้วยปัญหาดังกล่าวข้างต้น บริษัทฯ จึงมุ่งเน้นที่พัฒนาบุคลากรภายในบริษัทฯ ให้มีคุณภาพชีวิตการเป็นอยู่ที่ดีมีสังคมที่ดี บริษัทฯ จึงได้ดำเนินโครงการ โรงงานสีขาว เพื่อสนองตอบนโยบายของภาครัฐและผลประโยชน์ที่บริษัทฯ ได้รับก็คือ พนักงานทุกคนมีความรู้ห่างไกลสารเสพติด นอกจากนี้บริษัทฯ ยังมีเป้าหมายเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาสารเสพติดอีกประการก็คือ มุ่งสู่โครงการทูปีนัมเบอร์วันซึ่งเป็นโครงการของมูลนิธิกรมหมื่นอภัยอุบลรัตน์ ซึ่งจุดประสงค์นี้เพื่อให้ภาครัฐและบริษัทฯ มีส่วนร่วมที่ป้องกันการเกิดปัญหาสารเสพติด และทั้งยังช่วยให้บุคลากรหรือพนักงานในบริษัทฯ มีสุขภาพพลานามัยที่ดี และมีสุขภาพจิตที่ดี เป็นภูมิคุ้มกันป้องกันปัญหาสารเสพติดได้วิธีหนึ่ง และเพื่อควบคุมบริษัทฯ ได้รับการรับรองโรงงานสีขาว จึงจำเป็นต้องศึกษาสถานการณ์การใช้สารเสพติดของพนักงานรวมถึงปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านงานที่ส่งผลต่อการการใช้สารเสพติดของพนักงาน ทั้งนี้บริษัทฯ จะได้ดำเนินการจะมีแผนการป้องกันและทราบสถานการณ์สถานะปัจจุบันของบริษัทฯ เพื่อยับยั้งสารเสพติดที่อาจจะเกิดขึ้นภายในองค์กรลำดับต่อไป

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ปัญหาสารเสพติดในสถานประกอบการเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรคนหนึ่งในสถานประกอบการซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาการใช้ยาเสพติดในสถานประกอบการจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาการใช้ยาเสพติดในสถานประกอบการ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ยาเสพติดในสถานประกอบการและให้บังเกิดผลดีต่อพนักงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้สารเสพติดของพนักงาน โรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรม อมตะนคร ได้แก่ การดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การเสพยาแอมเฟตามีน (ยาบ้า)
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านงานกับพฤติกรรม การเสพยาเสพติดของพนักงานใน โรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรม อมตะนคร

สมมติฐานของงานวิจัย

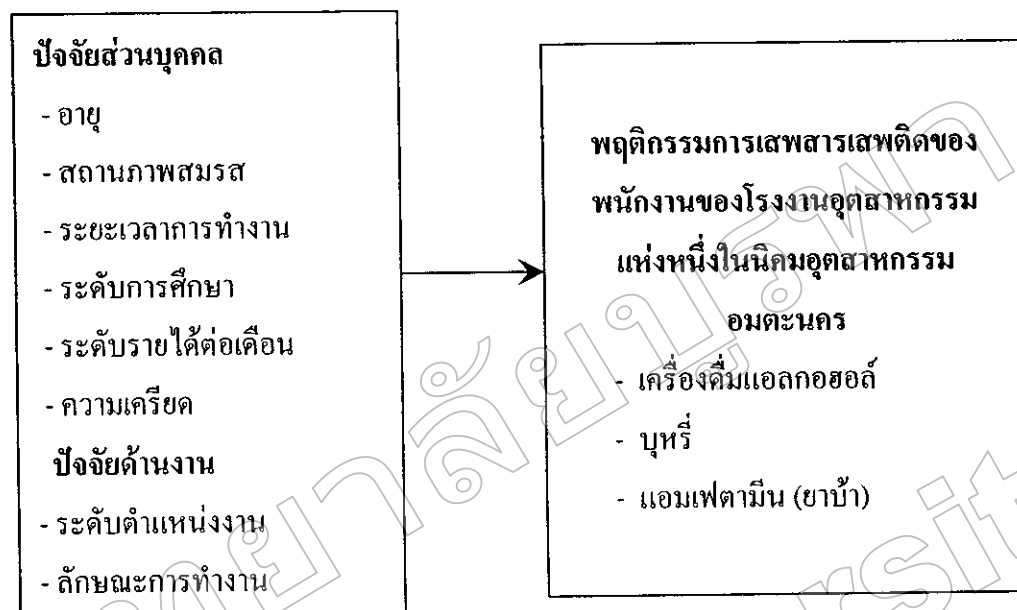
ปัจจัยส่วนบุคคล

1. อายุของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ยาแอมเฟตามีน)
2. สถานภาพสมรสของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ยาแอมเฟตามีน)
3. ระยะเวลาการทำงานของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ยาแอมเฟตามีน)
4. ระดับการศึกษาของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ยาแอมเฟตามีน)
5. ระดับรายได้ต่อเดือนของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ยาแอมเฟตามีน)
6. ระดับความเครียดของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ยาแอมเฟตามีน)

ปัจจัยด้านงาน

7. ระดับตำแหน่งงานของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ยาแอมเฟตามีน)
8. ลักษณะการทำงาน of พนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ยาแอมเฟตามีน)

กรอบแนวคิดการศึกษา

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการใช้สารเสพติดของพนักงานและหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาเพื่อให้โรงงานเป็นที่ปลอดภัยเสถียร
2. นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานให้ดีขึ้น ช่วยลดอุบัติเหตุที่เกิดจากการทำงานและนอกงานได้ ช่วยให้พนักงานภายในบริษัทฯ มีสุขภาพดีขึ้น

ขอบเขตการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ พนักงานชายและหญิงทุกระดับของบริษัทฯ แห่งหนึ่งใน นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร ซึ่งสมมติให้เป็นบริษัท ฯ ก. จำนวนทั้งหมด 3,025 คน โดยกลุ่ม ตัวอย่างเป็นพนักงานชายและหญิง จำนวน 355 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาการทำงาน ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ความเครียด และ ปัจจัยด้านงาน ได้แก่ ระดับของตำแหน่งงาน ลักษณะการทำงาน

ตัวแปรตาม คือ การใช้สารเสพติดของพนักงานของโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรม อมตะนคร โดยเจาะจงสารเสพติด 3 ชนิด คือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์, บุหรี่, แอมเฟตามีน (ยาบ้า)

นิยามศัพท์เฉพาะ

สารเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กัน แล้วไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ๆ เป็นช่วงระยะ ๆ หรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจอย่างเฉียว นอกจากนี้ยังอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจหรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั่น (องค์การอนามัยโลก, ม.ป.ป., หน้า 49)

การใช้สารเสพติด หมายถึง การใช้สารเสพติดของพนักงานในช่วงระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม-มิถุนายน 2550 ซึ่งพิจารณาการใช้ทั้งปริมาณและความถี่ของการใช้สารเสพติด อายุ หมายถึง อายุของพนักงานที่มีเวลาดำรงชีวิตอยู่ในปัจจุบันนี้

สถานภาพสมรส หมายถึง การแสดงสถานภาพของพนักงาน

ระดับการศึกษา หมายถึง การบ่งบอกว่าพนักงานจบระดับการศึกษาระดับไหน

ตำแหน่งงาน หมายถึง การบ่งบอกสถานะของความรับผิดชอบของบุคคลนั้น

ระยะเวลาทำงาน หมายถึง จำนวนเดือนและปีที่เข้ามาทำงานที่โรงงานแห่งนี้

ลักษณะการทำงาน หมายถึง การแบ่งชั่วโมงการทำงานเป็น 2 เวลา คือ ตอนเช้าและตอน

กลางคืน

ระดับรายได้ หมายถึง การได้รับค่าตอบแทนจากการปฏิบัติงานต่อเดือน

พนักงาน หมายถึง พนักงานทุกระดับในโรงงานอุตสาหกรรม

ความเครียด หมายถึง อาการที่แสดงออกทางด้านบุคลิกภาพ ความวิตกกังวล อาการทางกายและอาการทางจิตใจที่แสดงออกมาหรือไม่แสดงออกมาซึ่งส่งผลกระทบต่อตนเองและบุคคลรอบข้างซึ่งประเมินจากพฤติกรรมหรืออาการต่าง ๆ ที่แสดงออกมา